

Učená spoločnosť SAV

Valné zhromaždenie

dňa 2. mája 2018 od 15h

Auditórium QUTE
Centrum pre výskum kvantovej informácie
Fyzikálny ústav SAV
Dúbravská cesta 9, Bratislava

Hostia
Valného zhromaždenia Učenej spoločnosti SAV

JUDr. Mgr. Martina Lubyová, PhD.
Ministerka školstva, vedy, výskumu a športu SR

Ing. Ľubomír Petrák, CSc.
Predseda Výboru NR SR pre vzdelávanie, vedu, mládež a šport

Juraj Draxler, MA
Exminister školstva, vedy, výskumu a športu SR

Program Valného zhromaždenia Učenej spoločnosti SAV

1. Štátna vedná politika a štátne vedné programy
2. Voľba člena Rady Učenej spoločnosti
3. Rámcový plán činnosti Učenej spoločnosti
4. Pracovné skupiny
5. Rôzne
 - a. nová web stránka Učenej spoločnosti
 - b. Vianočná prednáška Učenej spoločnosti
 - c. Falling Walls Lab Slovakia 2018
 - d. výročná večera Učenej spoločnosti

Učená spoločnosť SAV

Slovenská akadémia vied zriadila v r. 2003
učenú spoločnosť ako čestný orgán akadémie

Názov spoločnosti je
Učená spoločnosť Slovenskej akadémie vied

(The Learned Society of the Slovak Academy of Sciences)

Členmi Učenej spoločnosti
sú významní vedci,
ktorí obohatili vedu v Slovenskej republike i v zahraničí

Členmi Učenej spoločnosti môžu byť
aj významní vedci zo zahraničia

Učená spoločnosť SAV

Podľa návrhu nového štatútu SAV
by mal byť názov

Učená spoločnosť Slovenska

Učená spoločnosť SAV

Učená spoločnosť najmä:

- a) podporuje rozvoj vedy a rozširovanie vedeckých poznatkov
- b) zúčastňuje sa na reprezentácii akadémie doma a v zahraničí
- c) sleduje etické otázky výskumu a aplikácie jeho výsledkov v praxi
- d) spolupracuje s učenými spoločnosťami doma a v zahraničí
- e) vyjadruje sa k základným problémom a právnym normám vedy a techniky
- f) iniciatívne sa vyjadruje k smerovaniu výskumu v akadémii a v SR

Učené společnosti v iných krajinách

- učené společnosti bez vlastných ústavov a pracovísk
 - akadémie vied, ktoré majú charakter učenej spoločnosti, pričom majú aj vlastné ústavy a pracoviská
-
- Académie des Jeux floraux 1323
 - Sodalitas Litterarum Vistulana 1488
 - Accademia della Crusca 1585
 - Academia dei Lincei 1603
 - Académie Française 1635
 - Academia Naturae Curiosorum 1652
(Leopoldina od 1687)
 - Royal Society of London 1660

 - Společnost učená 1769 - 1952
(Královská česká společnost nauk od 1784)
 - Učená společnost České republiky 1994

Štátna vedná politika a štátne vedné programy

Zákon č. 172/2005 o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja ...

Základné ustanovenia

- § 1 Predmet zákona
- § 2 Výskum a vývoj
- § 3 Infraštruktúra výskumu a vývoja
- § 4 Projekt výskumu a vývoja a projekt rozvoja infraštruktúry výskumu a vývoja
- § 5 Štátna vedná a technická politika
- § 6 Odbor vedy a techniky
- § 7 Sektorová štruktúra výskumu a vývoja
- § 8 Vedecko-technické služby

Orgány s pôsobnosťou v oblasti organizácie štátnej podpory výskumu a vývoja

- § 9 - 11 Vláda Slovenskej republiky, Ministerstvo školstva, Ústredné orgány

Agentúra na podporu výskumu a vývoja

- § 12 – 15

Štátna vedná politika a štátne vedné programy

Zákon č. 172/2005 o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja ...

Podpora výskumu a vývoja

§ 16 – 21

Formy podpory výskumu a vývoja, Náklady na riešenie projektu,
Predkladanie žiadosti, Posudzovanie žiadosti,
Poskytovanie finančných prostriedkov na riešenie projektu,
Práva k výsledku riešenia projektu

Národný program rozvoja vedy a techniky, štátny program výskumu a vývoja a štátny program rozvoja infraštruktúry výskumu a vývoja

§ 22 Národný program rozvoja vedy a techniky

§ 23 Štátny program výskumu a vývoja

§ 24 Štátny program rozvoja infraštruktúry výskumu a vývoja

§ 25 Rada štátneho programu

§ 26 Informačné zabezpečenie výskumu a vývoja

§ 27 - 29 Spoločné, prechodné a zrušovacie ustanovenia

Štátna vedná politika a štátne vedné programy

Zákon č. 172/2005 o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja ...

§ 9 Vláda Slovenskej republiky

- a) schvaľuje **dlhodobý zámer** štátnej vednej a technickej politiky, vytvára podmienky na jeho napĺňanie a vyhodnocuje jeho plnenie
- b) schvaľuje **národný program** rozvoja vedy a techniky a vyhodnocuje jeho plnenie
- c) schvaľuje **štátne programy** výskumu a vývoja a štátne programy rozvoja infraštruktúry výskumu a vývoja

...

stručná parciálna sumarizácia

- zákon o štátnej vednej politike bol vytvorený pred **13**-timi rokmi
- RIS3 **nie je** dokumentom o štátnej vednej politike; môže byť len súčasťou štátnej vednej politiky
- dlhodobý zámer štátnej vednej a technickej politiky **nie je od r. 2015**
- národný program rozvoja vedy a techniky **nie je**
- štátne programy výskumu a vývoja **nie sú**

vybrané argumenty a aspekty pre vytvorenie štátnej vednej politiky

- Za uplynulých 13 rokov sa európsky výskumný priestor výrazne zmenil
- Európa rozpoznáva *frontier research*
 - výskum na hranici poznania
 - a zároveň výskum na hraniciach tradičných oblastí bádania
 - klasické členenie na základný a aplikovaný výskum stráca svoju relevantnosť v čase, keď nové oblasti vedy a technológií často zahŕňajú zásadné aspekty a prvky obidvoch týchto typov výskumov
 - *frontier research* je inherentne riskantným úsilím, ktoré zahŕňa otázky a problémy bez ohľadu na tradičné disciplíny alebo hranice štátov/národov
 - snaha a potreba klásť dôraz viac na kvalitu idey ako na oblasť výskumu
- Európa sa usiluje o zásadné posilnenie a formovanie Európskeho výskumného systému

vybrané argumenty a aspekty pre vytvorenie štátnej vednej politiky

- Európa nás nečaká s otvorenou nezištnou a prajnou náručou
My si však vstup do európskeho výskumného priestoru sami komplikujeme tým, ako vedu a výskum na Slovensku organizujeme, podporujeme a hodnotíme
- Finančná podpora je zle rozdeľovaná a je nedostatočná;
zasahujú do nej krátkodobé politické a finančné záujmy, ktoré nie sú z dlhodobého hľadiska prospešné pre rozvoj štátu a spoločnosti;
podozrenia vo vzťahu k rozdeľovaniu eurofondov
- Nedostatočne identifikujeme a podporujeme excelentnosť;
vo veľkej miere tu existuje rovnostárska hra na kvalitu výskumu;
ak budú nové VŠ zákony „tradične slovensky“ implementované, bez adekvátnej účasti **vynikajúcich** vedcov, umožnia situáciu v prostredí VŠ ešte zhoršiť
- Nové zloženie Predsedníctva APVV je jedným zo signálov, že v praxi nie je dostatočne napĺňané zásadné poznanie, že kvalita života a rozvoj spoločnosti sú podmienené úrovňou vedy, výskumu, inovácií a vzdelávania

vybrané argumenty a aspekty pre vytvorenie štátnej vednej politiky

- To, že nemáme ministerstvo vedy, výskumu a vysokého školstva oddelené od škôl všetkých úrovní a **športu (!)**, je dôsledkom toho, že politikom záleží viac na krátkodobých politických cieľoch ako na rozvoji štátu a spoločnosti a budúcnosti mladých ľudí
- Strácame mladých talentovaných ambiciózných tvorcov – odchádzajú zo Slovenska
- Nevieme zabrániť pseudovýskumu a pseudoinováciám a najmä tomu, aby boli finančne podporované
- Slovensko sa ocitlo na dne v Európskom výskumnom priestore – scientometricky i z hľadiska získavania najprestížnejších grantov a súvisiacej finančnej podpory - *v rozpore s talentom našich ľudí*

zaujímavý postreh z THE Conference v Olomouci

V Českej republike je situácia evidentne lepšia vo viacerých aspektoch
(okrem nemiestnej demokracie senátov),
ale aj napriek tomu
vedúci predstavitelia AV ČR a UK v Prahe
pred svetom otvorene hovorili
o zlej situácii a o tom,
ako napriek deklaráciám politikov
v skutočnosti politikov veda a výskum nezaujímajú

vybrané argumenty a aspekty pre vytvorenie štátnej vednej politiky

Je veľmi dôležité,
aby sa na tvorbe novej štátnej vednej politiky
adekvátne podieľali
vynikajúci vedci s víziou a nadhľadom

Rámcový plán činnosti Učenej spoločnosti

Najbližšie úlohy

- Dokončenie novej web stránky Učenej spoločnosti (UČS) – slovenská i anglická verzia.
- Vytvorenie pracovných skupín pre otázky SAV, VŠ a spoločnosti.
Úlohou pracovnej skupiny bude:
 - monitorovanie diania v príslušnej oblasti
 - príprava návrhu ad hoc stanoviska v prípade, že by takéto stanovisko bolo vhodné zaujať a publikovať.

Dlhodobé aktivity a úlohy

Vnútrotná činnosť UČS

Organizovanie a konanie

- valných zhromaždení UČS v jarnom a jesennom termíne
- volieb nových členov raz za 2 roky
- výročnej večere v deň jesenného valného zhromaždenia
- ad hoc prednášok na aktuálne témy alebo pri príležitosti návštevy významného zahraničného vedca pre členov UČS a akademickú komunitu
- zasadnutia UČS, otvoreného aj pre verejnosť a médiá, so štyrmi 10-minútovými prednáškami o výsledkoch ocenených Nobelovou cenou za fyziku, chémiu, medicínu a literatúru –
– v čo najkratšom čase po oznámení laureátov.

Rámcový plán činnosti Učenej spoločnosti

Komunikácia so zahraničnými učenými spoločnosťami

- Rokovania s predstaviteľmi významných učených spoločností v zahraničí o propagácii a podpore vedy, výskumu a vzdelávania.
- Návštevy predstaviteľov najvýznamnejších učených spoločností v UČS.

Pôsobenie na verejnosť a akademickú komunitu

- Organizovanie a konanie prednášok pre verejnosť v reprezentatívnej sále:
 - jarnej prednášky o aktuálnom probléme spoločnosti / životného prostredia
 - vianočnej prednášky o významnom pokroku v poznaní (vysielanej televíziou)
- Prezentácia a propagácia vedy, výskumu a vzdelávania
a
prezentácia problémov vedy, výskumu a vzdelávania na Slovensku
 - v stĺpiku internetového/tlačeného média
 - v pravidelnej relácii sledovanej televíznej/rozhlasovej stanice
 - na Facebook-u UČS
 - ad hoc na YouTube
 - ad hoc na tlačových konferenciách.
- Publikovanie výročného príhovoru predsedu UČS, ktorý bude zohľadňovať najaktuálnejšie otázky a problémy vedy, výskumu, vzdelávania a inovácií najmä na Slovensku.
- Udeľovanie medaily UČS za výnimočný príspevok k poznaniu.
- Udeľovanie prestížneho štipendia UČS.

Rámcový plán činnosti Učenej spoločnosti

Organizačné a finančné zabezpečenie činnosti UČS

- Získavanie finančnej podpory od sponzorov.
- Zriadenie stáleho sídla sekretariátu UČS.
- Inicializácia prípravy návrhu na výstavbu „Paláca objavov“

Pracovné skupiny

1. Štátna vedná politika
2. SAV a VŠ
3. Financovanie vedy, výskumu a vzdelávania
4. Hodnotenie vedy a výskumu
5. Slovenská veda v európskom a svetovom výskumnom priestore
6. Spoločenské výzvy a životné prostredie

Výročná večera Učenej spoločnosti

Pohár sektu pri vstupe do miestnosti

Usadenie k stolom

Príhovor predsedu (uvítanie, predstavenie hostí, krátke zhodnotenie uplynulého roku)

Predjedlo

Pozdravný príhovor predsedu UčS ČR/inej UčS

Hlavné jedlo

Príhovor rečníka výročnej večere prof. RNDr. Silvie Pastorekovej, DrSc.

Pokračovanie formou recepcie

Záverečné pranie predsedu

Uznesenie Valného zhromaždenia Učenej spoločnosti

Valné zhromaždenie schvaľuje

1. Rámcový plán činnosti Učenej spoločnosti
2. Voľbu prof. Bátorovej za členku Rady UČS
3. Vytvorenie pracovných skupín
 - Štátna vedná politika
 - SAV a VŠ
 - Financovanie vedy, výskumu a vzdelávania
 - Hodnotenie vedy a výskumu
 - Slovenská veda v európskom a svetovom výskumnom priestore
 - Spoločenské výzvy a životné prostredie
3. Program Výročnej večere